Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 95. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го ТРАВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 21, 1981 No. 95. VOL. LXXXVIII

Конґресмен Ріттер звітував у Конґресі про зустріч з українками

Дан Ріттер, республіканський конґресмен з Пенсильванії, у розмові з д-р Н.Строкатою-Караванською (справа), Надією Світличною (зліва) і з членами 91-го Відділу СУА: Мартою Федорів (поруч з конґресменом), Богданною Михайлів і Надією Цегельською.

Вашінгтон. — Республіканський конґресмен з Куперсбурґу в Пенсильванії після зустрічі, 8-го квітня, з українками, членками 91-го Відділу СУА в Лігай Велі, і двома українськими правозахисницями д-р Ніною Строкатою-Караванською і Надією Світличною, наступного дня в Конґресі попросив слова і виступив з 10-хвилинною промовою в користь української справи перед Палатою Репрезентантів 97-го Конґресу, що і є уведене в Конґресовий Рекорд під цією датою.

Українки з 91-го Відділу СУА, зокрема Марта Федорів, Богданна Михайлів і Надія Цегельська, вирішили разом з названими двома членками Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи відвідати їхнього конґресмена в його бюрі у Вашінгтоні, щоб крім усього іншого привітати його з призначенням його до конґресової Гельсінкської комісії, завданням якої, очевидно, є пильнувати виконання Гельсінкських умов державами сигнаторами, особливо ж Совєтським Союзом.

У довшій розмові з д-р Н. Строкатою та Н.Світличною, які з союзянками, конґресмен зачерпнув багато відомостей про нестерпні відносини в Україні під совєтсько-російською займанщиною, про тяжкі особисті переходи цих двох українських правозахисниць, нещодавно ще політичних в'язнів, єдиною „провиною" яких було те, що вони заступалися за ув'язнених українських культуротворців, їхніх рідних. Н. Строката — за свого чоловіка поета Святослава Караванського, а Н.Світлична — за брата, літературного критика Івана Світличного.

Називаючи обох українських правозахисниць „особливими жінками", конґресмен переповів коротко історію їхнього ходіння по муках, підсумовуючи, що трагедія грубих порушень совєтами Гельсінкських умов криється ще і в тому, що про незліченну більшість совєтських жертв ми, у вільному світі, навіть слова не чуємо. Лише окремим політичним в'язням вдається прорвати глуху стіну мовчання, і на кожного такого „щасливця" припадає сила-силенна тих, хто карається безіменним у застінках совєтських казематів; їхні імена лишаються невідомими у світі.

Конґресмен хвалив цих свого виборців, жінок з Лігай Велі, які працюють для нього в його Етнічній Громадській Раді (Марта Федорів) за те, що вони допомогли йому побачити всі ці справи „зсередини", відомості, яких він без їхньої допомоги сам не засягнув би. Тому він гараче дорад-

(Закінчення на стор. 3)

Появилася історія України проф. М. Чировського

Ню Йорк, Н. Й. — Цього року тут із видавництва Філософської Бібліотеки вийшла 347-сторінкова книжка у твердій обгортці п.з. „An Introduction to Ukrainian History, Volume I: Ancient and Kievan — Galician Ukraine-Rus'" авторства професора Сітон Голл університету в Савт Орендж, Н.Дж., Миколи Л. Фр.-Чировського, де він вчить уже тридцять років.

У цій книзі є чотири мапи і 15 ілюстрацій. Другий том цієї книги є вже готовий до друку і якщо авторові пощастить наладнати фінансові труднощі, то вона повинна вийти у 1982 році; третій том цієї книги, над якою автор сьогодні працює, повинна читацька публіка отримати у 1984 році.

Професор М.Чировський свою працю присвятив: „Усім цим героїчним дисидентам, які віддали своє життя в обороні прав людини і прав усіх національностей, поневолених Совєтським Союзом, щоб здобути свободу і національну незалежність".

Перший том цієї книги покриває старинну історію України — Київську і Галицьку добу, віддзеркалюючи всі аспекти життя українського народу враз із його політичним розвоєм.

Із видатних праць проф. М. Чировського, крім інших численних публікацій, можна назвати такі видання: „Економічний чинник в рості Росії", „Вступ до історії Росії", „Історія Російської імперії".

Нову книгу в ціні 19 долярів 95 центів, можна замовляти, написавши на таку адресу: Philosophical Library, Inc., 200 West 57 th Street, New York, N.Y. 10019, або на адресу: Shevchenko Scientific Society, Inc., 302-304 W. 13the Street, New York, N.Y. 10014.

ВІЛЛІЯМ БОЛДЖЕР, головний поштмастер, розпочав переговори з чотирма профспілками поштових робітників, які репрезентують понад 600,000 поштовиків, хоч раніше він настоював, щоб ці спілки обрали одного представника для переговорів, так як це вони робили раніше. Але вони відмовилися від цієї практики цього року, знаючи, що Болджер, під тиском обставин, носиться з думкою звільнення багатьох сотень, а може й тисяч робітників у зв'язку з фінансовою кризою, яку переживає пошта. Договір вигасає 20-го липня і переговори вже мали розпочатися 12-го квітня, але через впертість обидвох сторін і тривання так званої психологічної боротьби, їх мусіли відкладати кілька разів. В поштових кругах ніхто навіть не сумнівається, що у висліді переговорів і домагання профспілок про підвишку платень, в 1982 році прийде до чергової підвишки оплат усіх кляс.

Конґресмен Дервінскі домагається відновлення українських Церков в Україні

Вашінгтон. — З бюра республіканського конґресмена Еда Дервінского з Ілліной повідомляють, що в травні ц.р., цей законодавець, відомий з його відданої праці для добра поневолених в СССР народів і за людські й національні права у всьому світі, у п'ятницю, 1-го травня, запропонував у Палаті Репрезентантів резолюцію, яка закликає відновити національні Церкви в Україні. „Народ в Україні далі є жертвою репресивної внутрішньої політики совєтського уряду, що позначується на культурній, політичній і релігійній свободах", — сказав конґресмен.

Резолюція, яку підписав 51 спонзор-конґресмен, стверджує, що „так уважає Конґрес, що Президент З'єднаних Стейтів Америки повинен зробити кроки, негайні й рішучі, щоб закликати уряд Союзу Совєтських Соціялістичних Республік дати дозвіл на конкретне відродження обох українських Православної і Католицької Церков". В Україні, найбільшій не-російській країні в обох — в СССР і в Східній Европі, заперечення людських прав стало фактом життя протягом кількох поколінь. Проте, це поневолення не погасило духу українського народу, і українці продовжують їхню поточну боротьбу за збереження їхньої глибокої віри, — сказано в документі.

„Кремль продовжує переслідувати й гнобити національні Церкви в Україні, і, як ми про це з біллю знаємо, Совєти традиційно заперечували релігійні свободи з метою знищити національні аспірації українців та інших поневолених народів", — казав далі Дервінскі і закінчив свій виступ словами: „Це дуже важливо для З'єднаних Стейтів продовжувати бути обороноцем прав національних, культурних і релігійних свобід для всіх людей, що перебувають в неволі. Український нарід є серед тих мільйонів людей, які дивляться на нас з надією, що ми дотримаємо своїх зобов'язань щодо волі для всіх".

ІРА ВБИЛА П'ЯТЬ АНГЛІЙСЬКИХ СОЛДАТІВ

Нюрі, Північна Ірляндія. — Ірляндська Республіканська Армія (ІРА) завдала один з важких ударів англійським збройним силам зірванням панцерного воза на дорозі в Нюрі, провінція Олстер. Велика міна, вкопана в дорогу і експльодована при помочі запалу на відстань, висадила в повітря дев'ятиконний панцерний віз, пірвала його на куски, а в ньому п'ять членів залоги, які загинули на місці.

Міноюв Нюрі ІРА зареаґувала на смерть у часі голодівки двох своїх членів і попередила адміністрацію Олстеру та англійський уряд, що на майбутнє вона буде так само поступати. Після тієї атаки командування ІРА видало комунікат, у якому сказано: „Британські вояки мусять усвідомити собі, що англійська громадськість і англійські чинники не прив'язують ніякої ваги до їхнього життя. Англійські вояки проводять війну, якої вони виграти не можуть". Після вбивства 18 англійських вояків в нападі ІРА 27-го серпня 1979 року та вбивства у той самий час спенсіонованого, старшого віком лорда Ерла Мовнтбаттена, героя Другої світової війни, акція в Нюрі належить до найважких і найбільш кривавих. Світова преса сповнена передбачуваннями, яка буде відповідь „залізної лейді", Марґарет Тачер, прем'єра Англії. Назагал передбачують, що в першу чергу вияже себе англійська флеґма та спокійний розгляд положення, а тоді прийдуть протизаходи. Атака в Нюрі є очевидною атакою по англійському престижеві і викликом англійському урядові, на який він не зможе залишити без відповіді.

При нагоді тієї атаки преса ще раз пригадала про дотеперішні втрати й жертви „війни", що її веде ІРА. Отже дотепер загинуло у висліді тих акцій 1,504 цивільні особи, багато разів більше було ранених, 260 вояків та членів поліції й різних формацій служби безпеки. Атаки ІРА викликують чимале стурбування в Ірляндській республіці, бо ІРА виступає також проти існуючого демократичного ладу в республіці та заповідає переворот проти нього.

Вміжчасі положення голодуючих у тюрмі за признання їм прав політичних в'язнів не змінилося. Реймонд МекКріш далі голодує й смерть його очікують в дуже короткому часі, а британська влада не поступається. Йдеться про засадничі справи й визнання прав, яких вимагають в'язні ІРА, буде б базою для визнання ІРА як політичного чинника й противаги ірляндському урядові в Дабліні, а не тільки протиставлення англійській владі в Олстері.

СССР самовистарчальний у ропі

Вашінгтон. — Американські офіційні чинники зревідували свої калькуляції про зменшування продукції нафтової ропи в СССР впродовж найближчих років. Деякі спостерігачі обстоювали думку, що російська збройна інвазія на Афганістан пов'язана з недалекою вже потребою добитися до користування ропою з арабських країн та Ірану. Нові дані виявляють, що напад на Афганістан був умотивований тільки імперіялістичною політикою Москви, а не господарськими потребами.

Вже від цілого ряду літ Москва є найбільшим продуцентом нафтової ропи у світі. Вона добуває тепер понад 12-мільйонів барилок ропи денно, за нею слідує Савдійська Арабія, а на третьому місці ЗСА. Стан такий залишиться на найближчі роки, бо дотеперішні дані про спад совєтського нафтовидобування прийшлося зревідувати після отримання нових провірених даних. Совєтський Союз постійно збільшує свою продукцію ропи. Зріст цей пов'язаний в меншій мірі з відкриванням нових нафтових піль, але з модернізацією й інтенсифікацією добування ропи на давніх полях. Коли дотепер припускали, що в 1985 році Совєтський Союз добуватиме між 10 і 11 мільйонами барилок денно, то тепер потверджують російські пляни, що продукція в тому році буде між 12,4 і 12,9 мільйона барилок. Таким чином Совєтський Союз і на далі буде не лише самовистарчальний, але й залишиться експортером нафти.

Надвишка своєї нафтової продукції Совєтський Союз вживає для осягнення політичних цілей, а не лише для фінансових міркувань. Як подає агентство Ройтерс, Совєтський Союз загарантував Індії доставу ропи цього року на 1,37 більйона долярів.

ПАПА ПОВОЛІ ВИДУЖУЄ

Згідно з інформаціями речників лікарні Джемеллі в Римі, Італія, Папа Іван Павло II поволі видужує, але його чекає довший період реконвалесценції. Фото вгорі — це перше, яке Ватикан дозволив опублікувати від часу операції Папи і усунення куль з тіла.

Слідство у справі атентату на Папу на мертвому пункті

Рим, Італія. — Хоч минув тиждень від замаху на Папу Римського Івана Павла II, італійській поліції ще не вдалося з повною рішучістю устійнити мотиви Меґмета Алі Аджі, запідозріного в намірі вбити Папу, ані виявити головні місця його перебування після того, як він утік з тюрми в Туреччині. Підозрілий Аджа мовчить, або дає вимінаючі чи неправдиві відповіді, спроби наклонити його до правдомовности дотепер безуспішні.

Враховуючи дотеперішні висліди слідства, Альфред Ляццароні, керівник протитерористичної бригади в римській поліції, заявив: „Коли йдеться про міжнародну конспірацію в тому атентаті, то це дуже малоправдоподібна можливість". Чи це твердження одного з керівників слідства зумовлене дотеперішніми вислідами слідства, чи воно умовлене потребами дальшого слідства — годі ствердити. Також не вдалося роз'язати питання, чи два попередні спільники і можливо керівники його атентату на видатного турецького журналіста Абді Іпекчі, який загинув з руки Аджі, Меґмет Сенер і Ораль Ґелік, були якимсь чином замішані, чи ні в підготову вбивства Папи. Раніші інформації подавали, що пістоля Бравнінг, з якої Аджа стріляв до Папи, була куплена в Швайцарії зревідовано, бо новіші дані вказують, що вона набута в Австрії.

Багато даних вказує на те, що Аджа значну частину часу від вбивства Іпекчі перевів у Західній Німеччині, одначе західньонімецька поліція не змогла потвердити, чи заперечити цього. Дотепер відомо крім правдивого прізвища Аджі ще й три його псевдоніми. Деякі газети здогадуються, що Аджа протягом двох років від утечі з Туреччини після вбивства Іпекчі в лютому 1979 року мусів бути на вишколах у якихсь державах. Дехто називає Ливан, інші Лівію. Покищо немає ніяких доказів, ані вказівок, а якщо такі є, то вони не опубліковані, про можливості перебування Аджі на вишколі в СССР, де донедавна були спеціялізовані табори терористів, які тепер совєтська влада поспішно ліквідує, або переміщує у більш засекречені місця. Так само пов'язання Аджі з правими турецькими колами в Німеччині показуються в новому світлі, бо, як ствердила німецька поліція, ті кола мали зв'язки з поліцією Західньої Німеччини.

У світі

ТРЕТЯ З ЧЕРГИ ГОЛОДОВА ТРАҐЕДІЯ зближається в Белфасті, Північна Ірляндія. Реймонд МекКріш голодує уже 60 днів, і стан його здоров'я критичний. Загально рахуються з його смертю. Невідомо, як на його смерть зареаґують члени ІРА — Ірляндської Республіканської Армії. Англійський уряд, не зважаючи на натиск із різних боків, не хоче дати голодуючим прав політичних в'язнів, мотивуючи тим, що це було б протизаконне. Офіційні політичні чинники проголосили, що під кінець попереднього тижня МекКріш попросив приготовити для нього відповідну їжу, але опісля змінив свою думку й продовжує голодівку. Шін Файн, політична група ІРА, заперечила ту інформацію, подану офіційними чинниками.

ПЕРЕБУДОВА АНГЛІЙСЬКИХ збройних сил, що її плян саме тепер дискутують в Англії, викликує чималі застереження. Найбільше застережень викликує намір зменшити число деяких родів кораблів; наприклад у пляні є зменшити число фреґат, головним завданням яких було поборювати ворожі підводні човни. Реорганізаційний плян побудований на заложенні, що атомові підводні човни куди успішніші в поборюванні ворожих підводних суден, як фреґати. Передбачено також повну ліквідацію морської піхоти (маринс), яка перетривала, як окрема збройна одиниця 317 років, а тепер її завдання перебере армія, окремі частини якої дістануть відповідний вишкіл. Представники міністерства збільшення на три відсотки, на що англійський уряд погодився вже раніше, але завдяки реорганізації вдасться на протязі десяти років заощадити 22 більйони долярів. Найбільш основно буде реорганізована морська фльота, традиційно найбільше улюблена частина англійських збройних сил. Найменших змін зазнає летунство.

ФРАНЦІЯ НЕ ПІДПИСАЛА міжнародного договору 1968 року про обмеження атомових зброєнь. Було це зв'язане з потребою в той час перевести ще різні досліди, пробні вибухи атомових спорудд тощо, і Франція не хотіла погодитися на обмеження свободи своїх рухів. На підставі того французькі керівні кола вважали себе незв'язаними постановами того договору. Тепер же, як подає агентство Ройтерс, французький уряд впровадив численні обмеження на вивіз за кордон різних машин, прифабрикатів тощо, які облегчують, або уможливлюють побудову атомової зброї.

АРЕШТИ Й ОБШУКИ В КИЄВІ ТА ЛЬВОВІ ТРИВАЮТЬ

Ню Йорк, Н. Й.(Пресова Служба ЗП УГВР). — З України надійшли інформації про безперервні репресії органів КҐБ супроти українських патріотів. Ось деякі з них:

У Києві в лютому був заарештований Сергій Набока (1958 року народження). Він разом з дружиною Оленою Пархоменко розліпили в Київському університеті листівки з закликом відзначити день українського політв'язня — 12 січня. Його, мабуть, звинувачують за статтею 62 КК УССР. Справу провадить КҐБ. С. Набока і його дружина Олена — студенти-заочники шостого курсу факультету журналістики. Дружина вагітна.

У Львові в Олени Антонів при кінці березня був зроблений обшук у справі Івана Кандиби, якого органи КҐБ заарештували в березні. Обшук відбувся теж у Красівського, чоловіка Антонів, який відбуває заслання в Тюменській області. У справі Кандиби в Києві був переведений обшук в одного літнього подружжя (прізвища невідомі), в яких зберігався архів Суровцевої. Архів забрали.

Оксану Мешко заслали до селища Аян Хабаровського краю. Там відбуває заслання її син Олександер Сергієнко.

Зіновій Антонюк, який відбуває заслання в Іркутській області, вже третій рік не мав відпустки. З березня він мав їхати додому, щоб підлікуватися в місцевій лікарні (він важко хворий). Проте полковник КҐБ, який приїхав з Іркутська, заборонив йому відбувати відпустку за межами області.

Антонюк був арештований в 1972 році під час погрому української інтелігенції і засуджений на 7 років ув'язнення і 3 роки заслання.

У зв'язку з попередньою інформацією про побиття на вулицях Києва лікаря Миколи Плахотнюка, 8-го квітня ц. р., подаємо доповнюючі інформації.

Після побиття лікаря Плахотнюка, наступного дня, до його брата Івана прийшов якийсь чоловік. Прикидаючись п'яним, він сказав, що прийшов „зробити свиням укол" (брат колись тримав свиней), на доказ показав білий халат і шприца в портфелі. Кинувся до брата, чому той говорить українською мовою.

14 і 16 квітня приходив дільничний (міліціонер), питався, де є Микола Плахотнюк? Згідно з його словами, Микола Плахотнюк перебуває в Києві незаконно і має місце прожиття в Черкаській області. Насправді суд не виніс постанови про обмеження у виборі місця замешкання. Дільничний вимагав від Івана Плахотнюка, щоб той написав з'ясування з уточненням, коли і де перебував М. Плахотнюк від часу звільнення. Погрожував карою і судом.

Микола Плахотнюк домагається відновлення старої прописки в селі Димерці під Києвом.

В Америці

ЕДВАРД М. РИЧАРДСОН, 22-річний терорист, який також намірявся стріляти до президента Рональда Регена, але був своєчасно заарештований службовцями ФБІ в Ню Йорку, погодився на переслуханні, що суд має право виславити його назад до стейту Коннектикат, де він стане перед судом і відповідатиме за погрози на життя Президента й інших видатних осіб. Ричардсона держали дотепер у в'язниці за закладом 500,000 долярів і суддя не погодився знизити закладу, побоюючись, що обвинувачений може втекти, щоб оминути правосуддя. Суддя Дейвид Н.Еделстін заявив, що у звідомленні психіятрів, які перевіряли Ричардсона, говориться, що він повністю здоровий і може відповідати за свої вчинки.

РИЧАРД С.ШВАЙКЕР, секретар Департаменту здоров'я і суспільної обслуги заявив, що Адміністрація президента Рональда Регена, а згідно Адміністрація харчів і ліків, погодилась на дальший дозвіл для вживання сахарини, не зважаючи на те, що Конґрес ще досі не продовжив дозволу з-перед двох років. Швайкер при тому відмітив, що було б неуможливо пов'язувати вживання сахарини з хворобою рака, бо досі дослідні центри фактично не встановили, що цей продукт дійсно є спричинником цієї, досі ще невиліковної хвороби.

В ПОНЕДІЛОК, 18-го травня ц.р., президент Рональд Реґен з дружиною Ненсі брали участь в культурній імпрезі у Вашінгтоні і були присутніми в товаристві генерального прокурора Вілліяма Ф.Сміта на виступі балетної групи, у якій виступає також син Президента, Рональд молодший. Враховуючи недавно виконаний атентат на життя Президента, у якому він був тяжко поранений і перейшов складну операцію, речники театру не заповідали участи президента Реґена, як це водилося раніше, а охоронна служба подвоїла свої заходи в охороні голови держави. Публіка, побачивши Президента і тих, що його супроводжали, на президентському балконі, ентузіястично привітала його.

ПРОПОЗИЦІЯ АДМІНІСТРАЦІЇ президента Рональда Реґена про зменшення пенсії для осіб, які хочуть відходити на емеритуру на 62-му році життя з пенсійних 80 на 55 відсотків, викликала таку бурю протестів і таку серйозну опозицію, зокрема в Палаті Репрезентантів, що у такій формі, як вона була запропонована напевно не пройшла б в Конґресі. Речники Демократичної партії поза Конґресом, а також в Сенаті і Палаті Репрезентантів, дуже гостро засудили запропоновану форму Адміністрації і заявили, що працюватимуть наполегливо, щоб її повалити в голосуванні. Білий Дім натомість настоює на схваленні урядової пропозиції, яка, на думку фінансових спеціялістів, заощадить країні 17,6 більйона долярів і збереже від катастрофи саму фінансово загрожену програму соціяльного забезпечення.

НЮ ЙОРК ЗНОВУ переживає психозу страху перед бомбовими атаками, які занепокоїли, як виглядає з повідомлень поліції, пуерторіканські терористи з організації, яка називає себе „Пуерторіканський збройний спротив". Від підкладеної бомби на міжнародному летовищі ім. Кеннеді загинула одна особа, а декілька були легко поранені. Опісля поліція знайшла ще інші дві бомби, які вдалось відбезпечити ще перед вибухом. На кілька хвилин перед експльозією невідома особа потелефонувала до летунської компанії Пан-Америкен і заявила, що бомби підкладали члени згаданої організації. Речники Федерального Бюра Інвестиґацій заявили, що їм не відомо про існування такої групи, але вона мусить бути відламом відомої пуерторіканської організації, званої ФАЛН. Поліційні чинники при тому пригадують, що 10 членів цієї організації були кільканадцять днів тому засуджені на різні вироки на процесі в Чікаґо.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J 07303

Кінець одного етапу

Українсько-жидівські відносини творять собою особливий комплекс. З одного боку — це два народи, які в свому минулому мали так багато подібного, яким прийшлося пройти через такі історичні катастрофи, з яких вони вийшли переможно тільки завдяки прямо надлюдській відпорности й моральній тугості. Але як і між іншими народами минуле між тими двома народами переплетене добром і злом. Та прийшов час писати нову сторінку й знаходяться люди, що до цього беруться. На наших очах закінчився початковий етап тих заходів.

Те, що тепер закінчилося, це був етап, коли шукається дороги й будується підстави для майбутньої праці й співпраці. Не зважаючи на запал одиниць та на очевидну потребу розв'язки ці задуми не вийшли. Склалися на це різні причини. А серед них у першу чергу опір минулого, опір нажитих пересудів, старих болів та перевага того, що було над тим, що є і що буде. З великим шумом, хоч не великим колом людей, розпочате діло побудови сітки товариств українсько-жидівської співпраці ще й тим разом не завершилося успіхом. Очевидно, що не можна тут говорити про так звану вину невдачі по чийомусь боці. З українського боку люди були готові, а з жидівського — в останньому моменті перемогли застереження, старі ресантименти, вони просто ще не готові.

Трагедією це не є. Не вийшло тепер, вийде наступним разом. Треба тільки спокійно, послідовно й наполегливо працювати в цьому напрямі далі й зближатися до тієї цілі крок за кроком. Можливо, що в даному разі й ми якоюсь мірою причинилися до такого закінчення. Нашим партнерам могло здаватися, що ми з якихсь особливих причин, для них не зовсім знаних, або не зовсім ясних намагаємося добитися цього так гарячо. А в цій делікатній справі, та ще й на самому початку треба було тільки поступати дуже обережно. І тому на майбутнє не треба поповнити тієї помилки. А тепер не зражуючись, треба виконувати свої завдання на кожному відтинку, де тільки ми зустрінемося з потребою й можливістю співпраці та взаємної підтримки між українцями й жидами.

Насамперед у вільному світі. Правда, жиди у вільному світі є величезна потуга й нам з ними не рівня. І тому зовсім не диво, що їм може здаватися, що користи з нас вони тут не матимуть а тільки ми їх використовуватимемо. Та, не зважаючи на їхню силу, є країни і є ситуації, де кожен голос і кожна людина мають свою вагу. Власне тоді наша активна постава в їхній обороні матиме свою вимову й свою вагу. Йдеться про країни й міста, де трапилися випадки антисемітизму, чи прийшло до відродження того суспільного й духового пороку. Наприклад жидівська преса в ЗСА згадує про випадки антисемітизму в Арґентині. Ми не провірювали, чи це правда. Але коло воно так, то наша постава там проти антисемітизму й у обороні жидів буде не лише побажана, але й матиме свою вагу. Частіше це може трапитися в різних містах, осередках, скупченнях більших людських колективів при праці тощо. І коли там трапляться антисемітські настрої, ми мусимо їм протиставитися.

Та найважливіше для нас питання включення жидівського населення України в творчу співпрацю з українським народом. Сьогодні совєтський режим і червоні російські чорносотенці важко працюють над тим, щоб розбудити серед українського населення протисемітські настрої. Уся та пропаґанда проти „сіонізму" має на меті зародити серед людських мас антисемітизм. І ми цьому мусимо протиставитися. Не лише з утилітарних причин, не лише, тому що майже мільйон населення України жидівського походження це сила, на якій нам мусить залежати, але й тому що ми в самому заложенні проти переслідування будь-якої людської групи. Історія показує, що всюди там, де такі відмінні групи мають можливості жити й розвиватися, де вони мають ті всі права, що мають інші, а в першу чергу так звані господарі країни, там вони є позитивним творчим елементом. А де їм того відмовляють, там їхня енерґія шукає собі вияву поза тою громадою, де вони живуть, поза її інтересами й потребами. У випадку жидів ідеться про дуже динамічний, меткий, ініціятивний людський елемент і позбуватися його хисту й можливостей тільки шкодить тим суспільствам, які це роблять. На те ми маємо незліченну кількість доказів, що суспільства, які відштовхнули жидів і їхню творчу енерґію, вийшли на цьому зле.

Окремою дуже складною справою-це питання Ізраїля. Ми з усієї душі підтримуємо право жидів мати власну національну домівку, власну державу й мати її не теренах давньої Палестини. Жиди звідтам вийшли, там почалася їхня історична свідомість, там відігралися найважливіші події з їхнього історичного буття. І ніхто не може їм цього відмовити. Доказом тому були однодушні ухвали органів ОН та поодиноких держав після проголошення самостійного Ізраїля 1948 року. А спір з палестинськими арабами повинен бути розв'язаний мирно.

К. Крупський

ЗА ПРАВИЛЬНУ ОЦІНКУ

II

Здається, що відповідний лист з висловами подяки від УККА колишньому президентові за його згадки про поневолений український народ, був би добрим як політичним, так і культурним жестом з нашої сторони, а тим більше тепер, коли у світових політичних колах зовсім промовчується українську визвольну проблему.

Як знаємо, всі державні народи постійно видають великі гроші на те, що можна назвати реклямою країни, а що ж робимо ми там де дуже потрібно хоч дати чути про себе? На жаль, ми в більшості робимо те, чого бажає собі окупант України. Коротко кажучи, ми вже довгими роками зужиємо значну частину нашої громадської енерґії не на поборювання дійсного зла, а на себепоборювання. Нас забагато болить те, що скаже свій для здорової критики і тому нам не стає енерґії для поборювання систематично поширюваного очорнювання і спотворювання української визвольної справи, яке так хитро і перфідно поширює ворог — Москва. Вона запрягає і використовує ворожість до України зроджену на зовсім фальшивих поняттях поляків, жидів, мадярів та всіх тих, що плекають безпідставні претенсії до територій України.

Хоча ті усі претенсії так логічно протирічать засадам гуманізму та кличам самовизначення народів — так поширюваним тепер у світі, а проте, ті претенсії, мов та підшкірна вода в ґрунті, існують і насичують упередженнями, ненавистю включно до заперечування української нації.

Москва, в свою чергу тільки „координує" усі ті шкідливі українській справі — фальші і течії, а час від часу вона ще й потвердить це все навіть науковими авторитетами з Києва, які, як прекрасно знаємо, мов ті ляльки на шнурочках танцюють так, як Москві того хочеться. Погляньте до „The New Standard Jewish Encyclopedia" під гасла „Петлюра" і „Україна" (Це однотомник, що має 2,027 сторінок і перевиданий в 1977 році). В цій енциклопедії гасло про Петлюру зовсім сходиться з тим, що про нього в більшості пише, або наказує писати Москва. В названій енциклопедії гасло про Україну, логічно побудоване на гаслі про Петлюру і тому Україну представлено — як „історично і традиційно антисемітську".

Для взірця я подав лиш один приклад, а їх можна б було подавати багато більше. При цьому коротко висловлююся про ці сумні факти, бо спрямовую їх до тих читачів, котрі мають очі і уші, якими бачать та чують. Кожен — в кого ці змисли відкриті — знатиме, що не драматизую цієї справи.

На мою гадку, у сьогоднішньому дуже модерному світі два основні чинники служать почвою для всіх інших ділянок життя модерної нації. Цими чинниками є наука і віра. Якщо між цими чинниками немає відповідного співвідношення, то нація терпить, а тим більше нація, яка, так як Україна, знаходиться у неволі.

Про стан української науки на північноамериканському континенті подав добрий, хоч і схематичний, огляд проф. д-р Олег С. Підгайний у його статті п. з. „За вільну українську науку" (Америка", 11,12 і 13-го лютого 1981 р., числа 23,24 і 25-те. Проф. Підгайний виходить з дуже цінного погляду, тобто, що українська вільна наука ще мусить поборювати великі труднощі і перешкоди, а проте, вона не є безнадійною.

Натомість, багато гірше виглядає справа нашої віри. Провідні знавці твердять, що тепер найбільш поширеною релігією у світі є націоналізм. Здається, що для впевнення, що воно в дійсності так є, не потрібно бути спецом — дослідником. Для цього вистачає мати тільки два здорові змисли, про які ми згадували, тоді кожен побачить і переконається, що воно в дійсності так є, але тут з великим жалем мусимо ствердити, що український націоналізм, у вільному світі, немов закостенів і від Другої світової війни він не зробив найменшого намагання іти з духом часу. Наш націоналізм застряг у партійництві та фракціях і тому відстав від націоналізму інших народів. Наш партійницький націоналізм став анахронізмом і, як такий, уже довгими роками гальмує поступ та діяльність тих українців, які хоч не належать до партії, є кращими націоналістами бо йдуть з духом часу.

Партійці призвичаїлися провадити брошуркову політику та забронзовувати своїх лідерів і на це вони видають народний гріш, тоді коли є пекуча потреба на поважні публікації для поборювання знеславлювання українського народу, його історії та національних героїв, про що ми вже коротко згадували.

Найбільшою ознакою відсталости лідерів нашого партійного націоналізму є їхні мрії про встановлення їхнього сорту влади в Україні. Невже український нарід, що зазнав так багато горя від усяких диктатур, не заслуговує на це, щоб він в незалежній Україні свобідно міг вибирати своїх державних провідників? Тільки засліплення наших партійних лідерів не дозволяє їм зрозуміти того, що вони ніколи в Україну не повернуться бо ніхто їх там не потребує.

Ті лідери порізнили українців на поселенні за територіяльним походженням, на партії націоналістів і фракції. Багато- партійців уже довші роки діє для партії більше, чим для України. Вже не один з них забрав те партійництво зі собою до гробу. Недармо кажуть, що риба починає псуватися від голови. Так само відсталість тих націоналістичних партій почалася з гори до низу.

Кілька років тому наш великий лідер, в переїзді через Денвер, дав інтерв'ю, що було передане через радіо. Думалося, що наш лідер використає цю нагоду для інформації про українську визвольну справу. Для диспозиції була година часу. На жаль, те інтерв'ю тривало лиш кілька хвилин, бо вже на самому початку наш дипломат встрілив дурницю, заявивши, що „українці ненавидять росіян".

Можливо, що така дипломатія була відповідною сорок років тому за гітлерівської Німеччини, але сьогодні вона дуже шкідлива для нас, бо робить укра-

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

КРАПКА НАД „І"

Прикро було читати статтю Марти Тарнавської „Чорна пантера і чорна пляма на совісті" („Свобода", 18-го квітня 1981 року), в якій вона накидається на цілу українську суспільність, тобто переважно на українців Західньої України, за те, що вони „виреклися і саботували" Винниченка як письменника, втративши в той спосіб нагоду „пробити вікно у світ" із допомогою перекладів його творів і т.д. Для М. Тарнавської Винниченко „майстер... без крапок над 'і' ". Це слабий комплімент, але в цьому випадку вдалий. І сама авторка також не ставить „крапок над 'і'"! Вона не питається, чому українська суспільність „саботувала" Винниченка.

У періоді між двома світовими війнами твори Винниченка були загально доступні в Західній Україні. Їх можна було знайти в кожній бібліотеці. Я прочитав усі його твори, з вийнятком тих, які він тоді писав на еміґрації у Франції. Якщо Винниченко не став у нас популярним письменником, то це не вина суспільности, але його самого. З читання його творів я не виніс враження, що він був таким великим письменником, як його намагається представити М.Тарнавська і Винниченківська Комісія УВАН. Він стояв на низькім поземі не тільки від знаних тоді европейських письменників таких, як наприклад, лавреат Нобеля Кнут Гамсун, але і від українських письменників сучасників Винниченка, як Коцюбинський або Франко. Крім того, його соціялістично - ліберальні погляди не могли збільшити його популярности серед українців. У нас більше шанували традиційні вартості, які причинюються до життя і здоров'я суспільности. Також його політична діяльність скомпромітувала його в очах багатьох українців. Він ніде в своїх творах не скритикував комуністично-соціялістичної ідеї і системи, як це зробив у наших часах Александер Солженіцин. Ця тема була у нього „табу".

Не є справою суспільности стелити перед письменником дорогу до успіху, „підпирати його патичками" і дбати про переклади його творів. Мистцеві будуть допомагати тоді, коли вважають, що він гідний цієї допомоги. Виступаючи проти цілого українського суспільства в краю і на еміґрації, М. Тарнавська стає в позу Дон Кіхота, що боровся з вітряками. Її енерґія, а також труд і гроші УВАН, яка хоче видати наново твори Винниченка і Хвильового, можна би скерувати в більше конструктивному напрямі: замість допомагати мертвим, допомогти живим.

Любомир Кузьма
Таннерсвілл, Н.й.

ЩЕ ПРО „ЧОРНУ ПАНТЕРУ"

У статті „Чорна Пантера і чорна пляма на совісті", у „Свободі" з 18-го квітня ц.р. Марта Тарнавська боліє, що в „діпівській" таборовій гімназії її покоління не мало змоги обзнайомитися з творчістю Володимира Винниченка.

Шкільною літературою мого покоління, були твори Івана Нечуя-Левицького, Лесі Українки, Богдана Лепкого й інших, з яких ми вчилися любови і пошани до всього рідного, мужности, віри в Бога і добро.

Кажуть, що слово є сильніше від меча, особливо, коли нація є поневолена. Це добре зрозуміли українці в Галичині під польською займанщиною після Першої світової війни. Тоді, коли замовкла зброя, заговорила муза устами акторів наших мандрівних театрів. І саме тоді великий режисер Микола Бенцаль поставив драму Володимира Винниченка „Чорна пантера і білий ведмідь", в якій він грав головну ролю мистця-маляра Корнія. Ті, що бачили цю постановку, згадують посьогодні блискучу гру Бенцаля, яку тоді уважали його найкращою креацією. Проте, ця драма була скоро викреслена з репертуару, бо ідеї Винниченка висловлені устами Сніжинки і Корнія, були несприятливі людям, вихованим на засадах віри і чести. Навіть модні тоді українські радикали не бажали, щоб герої драми, як Корній, Сніжинка і Ріта, були ідеалами і формували душі їхніх дітей.

У З'єднаних Стейтах Америки, здається, перший раз Мистецька Студія з Ню Йорку поставила цю драму. Філядельфійська публіка, яка все тепло вітає Студію і оцінює великий вклад праці і посвяту режисера Лідії Крушельницької і талановитих молодих акторів, цим разом не дописала, а ті, які були, здебільша виходили огірчені і пригноблені Падали питання, пощо ставити неґативні п'єси, коли є стільки добрих українських і чужих драматичних творів? Є виховні драми Судермана, Гавптмана, навіть екзистенціоналіста Ануї, якого „Жанна Д'Арк" у постанові театру „Заграва" з Торонто, так була захопила глядачів. Пощо напружувати дорешти і так розшарпані нерви і злочином кормити молодь? Пощо доливати оливи до вогню, коли все довкола горить пожаром зла, що його розвела злочинна рука, щоби знищити цю гарну багату і гуманну країну.

Можливо, твори Винниченка для вибраних, але широким масам загалу вони незрозумілі і непотрібні. Осуджуємо „крайм і террор", яким є насичені телевізійні програми, кінотеатри, преса. Драма „Чорна пантера і білий ведмідь" — це суцільне звено злочинів, безсердечности, екстрава-

(Продовження на ст. 3)

Володимир Левенець

НАСТУП КҐБ НА УКЦЕРКВУ

I

У двох числах київської „Радянської України" з 24-го і 26-го березня ц.р., появилась довжелезна стаття Клима Дмитрука-Гальського, відомого „спеціяліста" від справ УКЦеркви, „українського буржуазного націоналізму" і діяльности українських поселенців у країнах вільного світу. Стаття Дмитрука, затитулована „Під машкарою релігії", являється без сумніву реакцією на заяву Синоду Владик Української Католицької Помісної Церкви про незаконність і недійсність так званого львівського „собору" з 1946 року, у висліді якого комуно-московські імперіялісти, стосуючи різні шикани і терор та ліквідуючи всю ієрархію на чолі з Блаженнішим Архиєпископом Йосипом Сліпим, теперішнім Патріярхом і кардиналом, фактично зліквідували, чи як кажуть совєтські „історіографи", „об'єднали" УКЦеркву з Руською Православною Церквою.

До речі, про цю саму справу, тільки в інших виданнях і може більш лагідному тоні, написав обширну статтю архиєпископ Макарій, який має також функцію помічника „екзарха України" митрополита Філарета і це його „наукове обґрунтування" помістили не тільки республіканські газети, але також КҐБівська газетка „Вісті з України" в українській і англійській частині.

Очевидно, архиєпископ Макарій твердить, що не було, мовляв, „ніякого насильства" під час „приєднання уніятської Церкви до Церкви православної", а було радше „воз'єднання", яке сталося на виразне бажання „більшости католицького духовенства і вірних". Макарій, а також згадуваний нами совєтський пропаґандист Дмитрук, ні словом не згадують про численні процеси, вивози, переслідування ченців, монахинь, священиків і вірних УКЦеркви, які тривають по сьогоднішній день, а також зручно обминають назви УКЦеркви, немов би така не існувала в Україні. Але це вже така комуно-московська „діалектика" — основна база совєтської пропаґанди, щоб біле називати чорним і навпаки. Для цього можна б наводити тисячі різних прикладів і фактів, але вони й так не переконають совєтських „діалектиків".

Жива Церква

Загально, наприклад, відомо, і про це писала й пише численна західня преса, що Українська Католицька Церква є живою Церквою, що вона переходить свого роду ренесанс, що в совєтській тюрмі народів є понад 40 мільйонів осіб віруючих, з того тридцять мільйонів православних, що становить подвійну цифру від членів Комуністичної партії, що понад п'ять мільйонів католиків активно боряться за відзискання своїх прав, не враховуючи потаємної підпільної боротьби вірних УКЦеркви, що християнство, не зважаючи на сатанинський терор і переслідування, не тільки не віджило, але розвивається в СССР і, що навіть члени Компартії виховують своїх дітей в релігійному дусі, бо хочуть, щоб їхні діти мали твердшу духову базу, щоб вони були вільними і незалежними духом людьми.

Про „Живу Церкву" і її значення для українського народу писав свого часу у „Хроніці опору" Валентин Мороз кажучи, що „Церква настільки вросла в культурне життя нації, що не можна зачепити її, не пошкодивши духовної структури нації. Необхідно вкінці зрозуміти, — писав тоді В.Мороз, — що боротьба з Церквою, означає боротьбу з культурою. Скільки разів націю спасала іменно Церква? Особливо в тих умовах, коли зміна означала зміну національности...".

Сьогодні також, як згадують про це численні газети, західній відвідувач Львова помічає без великих труднощів, що проблема так званих „уніятів" вельми немила органам влади, не тільки у Львові, але також в Москві й інших центрах комуно-московської імперії. Згідно з офіційними твердженнями, найбільші історичні вороги Львова — це Австро-Угорська імперія, буржуазна Польща, Українська Католицька Церква і „українські буржуазні націоналісти".

Продовження буде

Л. Д-ук

ДАЛІ, ДАЛІ НА ЗАХІД!..

III

Того ж вечора наш священик бачився з комендантом, той поставився дуже співчутливо до нас і обіцяв, що ніхто з нас не залишиться тут, якщо не виявить на це бажання. Ту ніч ми вже спали досить спокійно...

Другого дня нам треба було йти до канцелярії реєструватися на виїзд. Пішла і я, щоб записати себе й маму. Там симпатична галичаночка стала виповнювати анкету й запитала, де я родилася. Я правдиво відповіла, що на Полтавщині... Вона ледь усміхнулася, а тоді голосно напів запитливо, напів стверджуючи сказала: „То ви й ваша мама родилися біля Тернополя? і написала, що ми родилися на Тернопільщині.

Я трохи розгубилася, але вирішила не протестувати, вона знає краще, як писати.

Зареєструвалася й поволі, нога за ногою, попленталась до лотиського бльоку, де ми „отаборилися". Мені був потрібен час трохи впорядкувати свої думки. В моїй голові не вкладалося, що на тому омріяному нами, християнському, вільному, демократичному, гуманному Заході, куди ми тікали від безбожної, брехливої, нелюдяно-жорстокої системи, ми мусимо починати своє життя... брехнею! Вихована в християнській родині, з моральними засадами, я, хоч і прожила майже половину свого життя в умовах совєтчини, все ж не навчилася брехати, викручуватися, то й тепер не могла легко примиритися з тим, що довелося брехати, аби врятуватися від повернення до кривавого Сталіна.

Вирішила нічого своїй старенькій мамі не казати, бо вона все своє життя прожила, жахаючись брехні, то й тепер ця моя, хоч і невільна, неправда зробить на неї тяжке враження. Хай згодом, якось я їй все поясню...

— Ну, що, записалася на виїзд? — зустріла мене мама запитом.

— Записалася... Цими днями нас усіх повезуть далі на Захід — спокійно пояснила єдиній близькій мені людині, що залишилсая, так би сказати, „недостріляною", після чергової НКВД-истської масакри, які час-від-часу влаштовувала „найдемократичніша в світі влада".

— Ой, дав би нам Бог вирватися з цієї небезпечної зони! Боюся глянути у вікно, де на нас дивиться з величезного плякату той бандит, та ще ввечері, коли освітлюють його найсильнішими лямпочками — лебеділа біля мене бідна моя мама, на смерть перелякана виглядом з нашого вікна, з якого було видно, як на долоні, совєтські бльоки, з плякатом на горі та з озброєним вартовим на дверях.

По закінченні реєстрації, нам оголосили, що вранці будуть прислані вантажні авта, якими повезуть нас на станцію, а там потягом далі на Захід. Усіх, які захочуть виїхати, заберуть...

Рано-раненько ми вже зі своїми речами вистроїлися вдовж будинку, та чекали авт. Поміж нами снувалися совєтські прислужники, заглядали нам в обличчя, а ми відверталися, щоб не бачити їхніх морд. Потім пошепки пішла чутка, що до нашого будинку вночі втекла зі совєтського бльоку родина: чоловік, жінка й доросла дочка. Їм якось пощастило вилізти через вікно у туалеті і вони непомітно, поза іншими будинками, перебігли до лотиського бльоку та й прийшли до голови групи. Він їх заховав з тим, що, коли вже почнеться посадка на машини, вони непомітно вийдуть і замішаються в натовпі.

Нарешті, погрузилися, валка рушила... Полегшено перехрестилися, коли поминули браму з червоноармійцем біля неї.

Чимало з виїжджаючих стиха молилися, дякуючи Богові за те, що допоміг ще раз вирватися із страшних пазурів „влади трудящихся".

Приїхали на станцію, а там люду-невидимо! Там же й комендант табору, слідкує за порядком.

Раптом до нього підбіг молодий мужчина, він відділився від групи, яка щойно прибула з табору і щось йому говорив, захлинаючись від поспіху. Зразу найшовся перекладач і пояснив комендантові, що цьому чоловікові пощастило втекти зі совєтського бльоку, але його дружину з малою дитиною впіймали вартові. Бідний чоловік просив, молив коменданта рятувати його родину.

Комендант, не гаючись сів на свій джіп, біля себе посадив того нещасного чоловіка, родина якого була в небезпеці, і чимдуж чкурнув в напрямку табору, тільки курява на дорозі за ним встала. Увага всіх на пероні зосередилася на цій родині. Обмірковували, обговорювали, чи пощастить чоловікові вирвати родину з тих залізних пазурів. Не зводили з дороги очей, чи не видно джіпа, щоб повертався.

Та за якийсь час джіп був на пероні. Комендант встав на весь свій високий зріст, біля нього встали врятовані: з одного боку чоловік, з другого — жінка з малою дитиною на руках. Комендант щасливо усміхався, обіймаючи за плечі „визволених", а ці, ще з переляканими обличчями, жінка заплакана, намагалися теж усміхатися.

Що тоді створилося на пероні?! Вся маса людей стала плескати в долоні, кричати комендантові „ура і слава!" кожна нація кричала своєю мовою. Овація була така, якої, мабуть, не зазнали великі „вожді", як цей американський солдат, комендант діпістського табору. Коли ми побачили гуманний його вчинок, стали вірити, що він нас не запровадить до совєтів, замість далі на Захід.

Врешті погрузилися. Потяг рушив. Ми перехристилися й поїхали далі „в світ за очі", самі не знаючи куди заведе нас доля. Та з нас було досить того, що їдемо далі й далі від страшної потвори, яка на нас чигала. Того літа ми побували в багатьох різнонаціональних таборах, поки в липні прибилися до Маннгайму, де заснувався український табір.

Та про це, може, згадаю пізніше.

Повертаючись думкою до цих подій, я знову й знову дякую тим американським солдатам, яким доля судила бути комендантами в таборах ДП, за їхню допомогу нам, колишнім підсовєтським невільникам.

Це ж вони давали нам можливість втікати далі й далі на Захід від жахливої репатріяції. Робили вони це часом і нелеґально, та й могли навіть наразитися на кару за свою нам допомогу, але робили це...

Хочу вірити, що Бог послав їм ласкаву долю за співчуття до нас, бездомних скитальців у ті жорстокі воєнні, а для нас і повоєнні часи.

Кінець

Конґресмен Ріттер...

(Продовження зі стор. 1)

жував своїм колегам конгресменам в Палаті Репрезентантів і собі скористати з подібного досвіду, прислухаючись до голосів виборців етнічного походження в їхніх відповідних виборчих округах. Це незвичайно збільшить конґресменам проникливе розуміння багатьох проблем. Д. Ріттер закликав колеґ навіть спеціяльно вишукувати у своїх дистриктах цих дорадників з етнічних груп, які корисні будуть особливо в унапрямлюванні міжнародних зацікавлень такого конґресмена — розуміння Совєтського Союзу, — але і в домашніх справах внутрішньоамериканських. Ріттер каже, що надто довго голоси цих етнічних американських громад було переважно ігноровано, ці голоси мають багато досвіду й знання про головні справи й завдання, які стоять перед Конгресом. Така Етнічна Рада в його власному дистрикті охоплює завдання від порад про крайові і про міжнародні справи, аж до організування груп співпраці поміж громадянами для плекання, наприклад, туризму до даної виборчої округи. Цей туризм, звичайно, має пряме відношення до місцевих етнічних починань та імпрез.

Виступ Ріттера підтримав конґресмен Джеррі Луїс з Каліфорнії, який також підкреслив унікальну можливість для законодавців багато довідатися від етнічних виборців про справи, які всіх в Америці цікавлять і зачіпають безпосередньо і посередньо.

Відвідини українок у бюрі конґресмена уважно насвітлила американська преса в Аллентавні, Па., в газеті „Морнінґ Колл" з 9-го квітня, у статті Джека Фішера „Українські дисиденти розповідають Ріттерові про переслідування", в якій вірно подано боротьбу д-р Ніни Строкатої-Караванської за життя і волю свого чоловіка, і зроблені журналістом висновки про загальну картину совєтських переслідувань в Україні, зокрема про розгром Української Гельсінкської Групи. Але і в цій трагічній ситуації все таки здається, що совєти вражливі до деякої міри на тиск світової громадської опінії, і тому останніми словами Ніни Караванської, зверненими до вражених розповіддю про совєтське кривосуддя і бажаючих допомогти Ріттера й кореспондента Фішера, було: „Ви можете допомогти нам розповісти світові про наші поневіряння".

АКАДЕМІЯ ВЛАШТУВАЛА ВИСТАВКУ

Філядельфія, Па. — В першому тижні травня Дівоча Академія Сестер Василіянок влаштувала тут виставку праць учениць кляс малярства та скульптури. Виставлено експонати різного жанру: олії, рисунки вуглем, пастелі, акварелі, рисунки крейдками, мозаїки та ск,. птури з глини чи пап'є-маше.

Участь у виставці взяли учениці вищих (10, 11, 12) кляс олії, графіки, рисунку та скульптури. Наймолодші із 9-ої кляси теж дбайливо приготовилися до цієї виставки.

Цю імпрезу зорганізувала Сестра Сузанна, ЧСВВ, інструктор мистецьких курсів при Академії.

Ще про...

(Продовження зі стор. 2)

ґантних поглядів на родину, любов, людську гідність. Тому нехай ці „цінні твори" великого письменника, тонкого знавця людської душі і психопата (сцена, як герой заморожує дитину із збірки оповідання „Записки кирпатого Мефістофеля") будуть музейною вартістю і залишаться назавжди в архівах.

Ірена Ванчицька

Філядельфія, Па.

За правильну...

(Продовження зі стор. 2)

їнців якимись ненависниками, а до таких людей ніхто не має співчуття. Нині треба доказувати правду так, як воно і є, а саме, що росіяни, поляки і т. д. ненавидять українців та гноблять і дискримінують наш народ на його власній землі.

Можна було відчути, що диктор скоро розчарувався нашим дипломатом, бо він виявився іншим, чим представляли його ті, що постаралися про відбуття цього інтерв'ю. По кількох хвилинах те інтерв'ю було немов обірване і закінчене.

У минулому році на цій самій радіостанції виступив литовець Кудірка. Його англійська мова також мала сильний акцент і часто йому бракувало якогось слова і терміну, а проте, його інтерв'ю було дуже цікаве. Диктор запопадливо підгадував Кудірці та допомагав. І можна було відчути, що всі слухають ідеї Кудірки. Він уміло доводив те, що росіяни є страшні шовіністи і в неймовірно жорстокий спосіб гноблять балтійців, українців та інші народи. На протязі більше як одної години, Кудірка часто з великою симпатією згадував українців. Він виявився далеко кращим дипломатом чим наш „прем'єр".

Американці уважають націоналістом того, хто свідомо належить до своєї нації та діє у її користь. У нас усе ще по-старому. Націоналістом уважається того, хто посідає партійний квиток і є послушний вождеві. Правда, був час, що така рудиментарна форма націоналізму сповняла свою ролю і навіть причинилася до розвитку національної свідомости українського народу, але сьогодні вона жахливо відстала та примітивна. Був час, коли заучення напам'ять декалогу було усіми кваліфікаціями, що їх вимагали від члена.

Однак від модерного націоналіста вимагається куди більше. Він повинен бути свідомий своєї приналежности до українського народу, мати поняття про історію та культуру свого народу та бути готовим виступити в обороні доброго імени свого народу та діяти в його користь.

На мою думку, дуже багато завинила наша непартійна преса тим, що задовго поблажливо ставилася до партійницького вождівства і т. п. Наша преса вже давно повинна була почати систематичну боротьбу, а радше, акцію освідомлення проти відсталости і примітивізму.

Тепер наша преса — це єдиний чинник, який має можливість впливати і формувати погляди громадян. Критика нездорових явищ у громаді і спільноті не є легким завданням, але вона — конечна.

Кінець.

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що дня 19-го травня 1981 р. відійшла від нас у Вічність,
по довгій недузі

наша Найдорожча

МАМА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ЕВГЕНІЯ ДЖИҐАЛО
з НАЗАРКЕВИЧІВ

уроджена 1893 році в Україні,
б. учителька на рідних землях.

Горем прибиті:

син — БОГДАН
невістка — ІРЕНА
внучка — ХРИСТИНА ПУРІЙ з чоловіком БОРИСОМ
правнучки — ТАНЯ і НАТАЛКА
і ближча Родина в Україні

ПАНАХИДА — 21-го травня 1981 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Astor у Гантері, Н. Й.

ПОХОРОН в п'ятницю, 22-го травня 1981 р., о год. 10-ій ранку з церкви св. Івана Хрестителя в Гантері, Н. Й.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ПО СМЕРТИ
мого Найдорожчого і Незабутнього
ЧОЛОВІКА

бл. п. СУРЕНА
ТЕР-КАРАПЕТІЯНА

СЛУЖБИ БОЖІ

будуть відправлені в таких церквах:

св. апп. Петра і Павла в Джерзі Ситі, Н. Дж., дня 29-го травня 1981 р., о год. 9:30 ранку;

у вірменській катедрі св. Вартана, в неділю, дня 31-го травня 1981 р., о 12-ій год., 630 Друга Авеню в Ню Йорку, Н. Й.

Про молитви просять опечалена —

дружина — ВОЛОДИМИРА і Родина

Ділимося сумною вісткою,
що 20-го березня 1981 року відійшла у Вічність
на 83-му році життя

бл. п.

СОФІЯ ХОМІНСЬКА
з дому ПІДСОНСЬКА

Покійна стратила мужа і сина під час воєнної завірюхи і довший час перебувала на тяжкому засланні.

Глибоким жалем і сумом прибита —

СТЕФАНІЯ ЧАЙКОВСЬКА — сестра
з Дітьми і Внуками
та дальша Родина

Фундація
Українського Вільного Університету

ділиться болючою вісткою з Членством
і Українською Громадою,
що в неділю, 10-го травня 1981 року відійшов у Вічність,
на 28-му році життя, довголітній виховник пластової молоді

бл. п.

РОМАН ЮРІЙ БАКАЛЕЦЬ

син Марії і інж. Володимира, члена Управи і члена основника фундації УВУ.

•

Опечаленій Родині Покійного складаємо щирі вислови глибокого співчуття.

•

В світлу пам'ять Покійного, Управа Фундації УВУ призначила в Його імені одну стипендію на педагогічні курси або курси українознавства при Українському Вільному Університеті в Мюнхені для виховника в українських молодечих організаціях.

Управа Фундації УВУ

Ділимось сумною вісткою, що з волі Всевишнього
відійшов у Вічність, дня 17-го травня 1981 р.

св. п.

ВАСИЛЬ ВОРОНКЕВИЧ

нар. 28-го липня 1914 р. в Золочеві, Україна, довголітній член 16-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України і Українського Народного Дому в Байон, Н. Дж. та інших товариств.

•

Дружині і Родині Покійного висловлюємо наші найщиріші співчуття.

Управа 16-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України

Управа Українського Народного Дому в Байоні, Н. Дж.

•

Замість квітів, повищі організації складають жертву на іконостас української католицької церкви Успення Пресвятої Богородиці в Байон, Н. Дж.

В пам'ять

бл. п. ЯРОСЛАВА КОЛОДІЯ

складаємо 25.00 долярів
на УКРАЇНСЬКИЙ ГАРВАРД.

ДОМБЧЕВСЬКІ й БУТЕНКИ

ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ СЦЕНИ (ОМУС)

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством,
що дня 11-го травня 1981 р. в Ніяґара Фолс, Онт., Канада, відійшов у Вічність,
наш довголітній Приятель, Член нашого Об'єднання
і Член Правління ОМУС в 1971-72 році

св. п.

о. СТЕФАН СТОЛЯРЧУК

БУВ. АКТОР УКРАЇНСЬКИХ ТЕАТРІВ В ЗАХ. УКРАЇНІ.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Опечаленій Дружині складаємо наші щиро-глибокі співчуття.

Управа і Членство ОМУС

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
Відділ у Філядельфії, Па.

ділиться з усім Членством і Українським Громадянством сумною вісткою,
що 14-го травня 1981 року відійшов у Вічність

сл. п. інж.

ІВАН ХАРАМБУРА

б. голова Відділу і зразковий член та взірцевий громадянин.

ПОХОРОН відбувся 18-го травня 1981 року. Тлінні Останки спочили на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Опечаленій ВШ. Дружині і Родині складаємо найщиріші співчуття.

Управа Відділу

З глибоким сумом повідомляємо Друзів, Земляків і Громадянство,
що на 84-му році життя, 17-го травня 1981 року відійшов від нас

бл. п.

ФЕДІР ПАВЛОВИЧ БУЛЬБЕНКО

Батько, Дід, учасник Визвольних Змагань, громадський і церковний діяч.

ПАНАХИДА в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул., у п'ятницю, 22-го травня 1981 р., о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН на українському цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., в суботу, 23-го травня 1981 р., після похоронних відправ в похоронному заведенню, о год. 9-ій ранку.

•

Замість квітів просимо складати пожертви на УВАН.

РОДИНА

Центральна Управа ОДВУ і Братні Організації

з глибоким жалем повідомляють своїх Членів і Українську Громаду в ЗСА,
що у четвер, 14-го травня 1981 р. у Філядельфії, Па., помер на 73-му році життя,
один з піонерів-фундаторів ОДВУ, многократний член Центральної Управи ОДВУ,
передостанній Голова Управи Оселі ім. Олега Ольжича та активний член багатьох
суспільно-громадських організацій

бл. п. інж.

ІВАН ХАРАМБУРА

ПАНАХИДА відбулася у неділю, 17-го травня 1981 р. у похоронному заведенні Івана Гасина у Філядельфії, Па.

ПОХОВАНИЙ у понеділок, 18-го травня 1981 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Дружині Покійного п. Марії з дітьми та найближчим членам Родини висловлюємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Центральна Управа ОДВУ

З великим жалем сповіщаємо Приятелів і Знайомих,
що в суботу, 9-го травня ц. р., ненадійно, упокоївся в Бозі,
довголітній і заслужений член і секретар Управи Парафії
Катедрального Собору св. Володимира УПЦеркви в Чікаґо, Ілл.,
щирий і жертвенний патріот, загально-шанований
громадський діяч,
1906 р. народження на Харківщині,

бл. п.

ВАСИЛЬ ОЛЕКСІЄВИЧ БРАЖНИК

ПОХОРОН відбувся в четвер, 14-го травня 1981 року на цвинтарі Елмвуд.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Парафіяльна Управа Катедрального Собору св. Володимира в Чікаґо

Настоятель Собору — Протопресвітер Федір Білецький

Відійшла від нас Надія Литвиненко

Не хочеться вірити, що нема нашої Наді поміж нами.

Від перших днів існування Літературно-Мистецького Клюбу, що його основником був чоловік св. п. Надії мистець-скульптор Сергій Литвиненко. Від 1950 року щоп'ятниці ми бачили Надю у Клюбі. З погідним усміхом вітала вона своїх приятелів (а мала їх багато), які приходили до її столика. І навіть коли в 1964 році С. Литвиненко помер, Надя завжди була в п'ятниці у Клюбі, входила до його Управи і гідно заступала свого чоловіка. Втішалася ця висококультурна і кришталевого характеру жінка пошаною і любов'ю всіх, хто мав щастя бути в її товаристві.

Ніколи не забуду тих чудових хвилин, коли ми були разом на вакаціях в Гантері. Той тиждень відпочинку і перебування у товаристві Надії ніколи не забуду, хоч минуло вже багато літ. Ми хотіли якнайкраще провести його, щоб відпочити від буднів великого міста. Щодня вранці, ще перед сніданням, ми йшли на прохід. Яка розкіш така прогулянка—тиша, ранні пташки відзиваються, річка шумить, кришталеве повітря, роса блищить до сходячого сонця, а ми обидві йдемо понад річку, вибираємо гарне місце, сідаємо на камінчики і читаємо „Есеї Ніно Сальванескі, „Очима душі і голосом серця". Це було для нас правдивим відпочинком. Ми щоденно вранці прочитували один есей, обговорювали, дискутували, перебували в іншому світі.

Також решту дня ми переводили за пляном. Надя мала багато німецьких журналів. Вона прекрасно володіла німецькою мовою (мама була німецького походження), і я багато скористала, позичаючи від неї книжки і журнали. Яка приємність перебувати в товаристві культурної і високообразованої людини. Хоч стільки літ минуло, а все стоїть мені перед очима постать Наді, її культурна і шляхетна постать.

• • •

Надія, з Дзеровичів, Литвиненко народилася 30-го червня 1903 року в Новім Санчі в родині лікаря, полковника австрійської армії д-ра Олександра Дзеровича і Валерії Голлер. Університетські студії закінчила в Кракові з дипломом магістра. Одружившись з Сергієм Литвиненком, весь час була учителькою, а опісля директоркою учительської семінарії СС Василіянок у Львові. В крутіжі воєнних подій подружжя Литвиненків опинилося, як багато українців, в Америці в місті Ню Йорку. По короткому часі Надія стала учителькою Школи св. Юра в Ню Йорку, де працювала до емеритури. Була також секретарем 457-го Відділу УНС „Культура" до своєї смерти. Довгі роки була членом Управи Літературно-Мистецького Клюбу.

Св. п. Сергій і Надя Литвиненки

Вшановуючи пам'ять свого чоловіка, створила скромний фонд ім. Сергія Литвиненка, який започаткувала сумою 2,000 дол. Призначення того фонду—допомагати українським старшим віком або хворим мистцям.

• • •

У середу 25-го березня 1981 року попрощали ми св. п. Н.Литвиненко в далеку дорогу. Вона спочила коло свого чоловіка св.п. скульптора Сергія Литвиненка на православному цвинтарі ім. св. Андрея у Бавнд Бруку.

На Панахиді зібралася велика кількість її колишніх учнів, приятелів, щоб вшанувати пам'ять Покійної. Прощала словами вдячности і пошани колишня учениця Поля Книш від себе, 64-го Відділу СУА і Школи св. Юра в Ню Йорку, а також д-р Марія Клячко, кол. учениця Покійної у Львові, кинувши на домовину писанку і грудку землі з рідної батьківщини; ред. Уляна Любович — від „Нашого Життя" і 457-го Відділу УНСоюзу „Культура", мистець П.Андрусів голова Фонду попрощав сердечно від мистців і від Фонду ім. Сергія Литвиненка ; голова ЛМКлюбу інж. Тарас Грицай згадав поетичним словом від Клюбу. Зворушливо прощала від родини проф. Таїса Богданська свою тету, що була сеньйоркою родини Дзеровичів.

Отець Севастіян Шевчук, ЧСВВ, запечатав могилу, присутні проказали молитву, відспівали востаннє „Вічную пам'ять", і жалібні звуки понеслися далеко в простір.

Дякуючи присутнім за участь у похоронах, родина попросила на перекуску, що її улаштували сестриці церкви св. Андрея. На поминках, згадуючи небуденну, високошановану жінку, промовляли: д-р Б.Дзерович, кузен інж. Б.Соболта, арт. Л.Сердюкова, проф. Р.Левицький, С.Лешкова, в хаті якої мешкала Покійна понад 25 років, О.Лісс, д-р П.Богданський, д-р М. Мирошниченко. Отець С.Шевчук промовив наприкінці глибокообдумане прощальне слово.

Від ЛМКлюбу, підкресливши високу культуру, обов'язковість у праці, як члена Управи Клюбу, попрощав її арт. С.Крижанівський, який на прохання родини був впорядником на Панахиді і тризні. На його заклик присутні склали 1,050 долярів на Фонд ім. Сергія Литвиненка .

Ольга Соневицька

„Верховино, світку ти наш..."

Чомусь я певний, що такими словами привітають Оселю Українського Братського Союзу „Верховина" члени Українського Світового Об'єднання Гуцулів (УСОГ), які прибудуть туди в суботу, 23-го травня цього року (а може ще й день перед тим), щоб того і і наступного дня, у неділю, відбули свій третій Всегуцульський З'їзд. Я певний також, що й „Верховина" по-батьківськи зустріне верховинців-гуцулів, які знову поз'їжджаються з усіх-усюдів, щоб оживити „Карпати" своїми кольористими одягами, своєю веселою вдачею, трембітою, троїстими музиками, співанками і танцями.

Вжив я слова „знову", а це тому, що члени УСОГ не вперше будуть гістьми „Верховини". Пригадати б тільки минулий рік, коли в такому самому часі відбувався на „Верховині" Гуцульський Храм, пов'язаний зі святом Юрія Переможця.

Управа УСОГ постаралася про те, щоб З'їзд не обмежувався лише до суто ділових справ. Крім них, у програмі З'їзду передбачено ще такі точки: а) Виставка гуцульського мистецтва; б) Доповідь проф. д-ра Василя Лева, голови Філологічної Секції НТШ і голови Регіональних Дослідів при НТШ; в)Бенкет із привітами і промовою проф. Валентина Мороза; г) Мистецька програма з такими точками: виступ танцювального ансамблю „Черемош" (мистецький керівник Д. Сороханюк); репертуар гуцульських пісень у виконанні Ганни Том'як; гуцульські музики з Боффало і Філядельфії; ґ) Забава з вибором Княгині Гуцульщини і з льотерією; д)Спільна участь у Службі Божій в неділю 24-го травня.

Управа УСОГ подбала про таку багату і різнородну програму для того, щоб до участи у З'їзді заохотити якнайширші кола українського громадянства, а не тільки самих членів УСОГ. Тож приїжджайте всі на З'їзд, щоб хоч протягом цих двох днів намилуватися красою „Верховини" і розважитися програмою З'їзду. Для не-членів УСОГ це звернення хай буде офіційним запрошенням. Члени УСОГ дістали бо індивідуальні запрошення. Відносно індивідуальних запрошень зверну увагу на два моменти: 1) На вступі запрошення написано: „Цьогорічний Всегуцульський З'їзд Українського Світового Об'єднання Гуцулів проходитиме під кличем „Збережім Гуцульську Родину". Ми, гуцули, в першому році Декади Української Родини, проголошеної Президією СКВУ, в лютому 1981 року, закликаємо членство та прихильників використати всі можливости, щоб з'єднати всі родини, які були розлучені Другою світовою війною, як теж зберегти нашу гуцульську родину в діяспорі, передаючи їй наше мистецтво, пісню, традиції, а що найважніше — це геройство наших гуцулів, які не жаліли молодого життя у боротьбі за свою Батьківщину." 2) На першій сторінці запрошення поміщено фотокопію малюнка Йосипа Бокшая: Дараби на Тисі з їхніми керманичами.

У зв'язку з першим моментом хотілося б висловити бажання: дай, Боже, щоб Третій Всегуцульський З'їзд довів до справжнього тривкого об'єднання всієї гуцульської родини у діяспорі, або хоч створив відповідну атмосферу, тривкі підвалини для такого об'єднання. Другий момент знову ж велить мені висловити бажання, щоб Господь допоміг третьому Всегуцульському З'їздові вибрати досвідчених керманичів, які зуміли б успішно переправити всегуцульську дарабу через розбурхані хвилі життя на поселеннях.

Михайло Лоза

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ГРИНЬКО СЕНІВ, довголітній член УНС Від. 379, Т-ва св. Юрія в Чікаго, Ілл.,помер 19 квітня 1981 р., на 84-му році життя. Покійний народився 1 травня 1897 р., Журів, пов. Рогатин, Укр.; членом УНС став у 1927 р. Залишив у смутку дружину Юлію, сина Дмитра, дочку Надію, сестру Катерину Гриньків, Анну Щербу, внуків, братанця, сестрінку, багато друзів і приятелів в Україні і в Америці. Похорон відбувся на цвинтарі Ґрейсленд в Чікаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Семків, секр.

ГАЛИНА ГНАТІВ, член УНС Відд. 123 Св. Марії в Скрентон, Па.; померла 22 квітня на 84-му р. життя. Нар. в 1897 р. в селі Різдвяни, Україна; членом УНС стала у 1920 р. Залишила в смутку дочку, двох синів, чотирьох внуків та дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі Абінтон Гілл в Абінтон, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

І. Голик, секр.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую тету

МАРІЮ ҐРУХОВСЬКУ з дому ГУРКАВЕЦЬ,

яка виїхала до Америки ще перед війною і жила у Philadelphia Pa. Хто знав би про неї або вона сама, прошу писати на адресу:

H. SUKMANIWSKA
55 Saskatoon Dr.
Weston Ont. Canada M9P [illegible]